

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

การทำวิทยานิพนธ์เป็นกิจกรรมที่ควบคู่กัน นิสิต นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา เพราะเป็นส่วนประกอบในการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาทั้งปริญญาโทและปริญญาเอก เพื่อรับปริญญาบัตรจากสถานศึกษานั้น รวมทั้งฝึกให้นิสิต นักศึกษาทำงานวิจัย ให้มีความสามารถบุกเบิกความรู้ใหม่ในสาขาวิชาของตนและกระบวนการการทำวิทยานิพนธ์จะช่วยให้สามารถผลิตคนที่มีความรู้ มีคุณลักษณะที่ดี ทั้งความเพียรพยายาม ความรอบคอบ การทำงานอย่างเป็นระบบและความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ซึ่งวิทยานิพนธ์มีความสำคัญหลายประการ (ฉลาด จันทรมบัติ และทองสง่า ผ่องแผ้ว, 2550, หน้า 2) ดังนี้

1. วิทยานิพนธ์เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาทั้งสองระดับ โดยทั่วไปจะอยู่ในรูปของงานวิจัย มีอาจารย์ที่ปรึกษา กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์โดยในการศึกษาระดับปริญญาเอกขาดวิทยานิพนธ์ไม่ได้ หลักสูตรระดับปริญญาโท แผนกแบบ ก (1) ไม่มีการเรียนเป็นรายวิชาแต่จะมีการทำวิทยานิพนธ์เพียงอย่างเดียวไม่น้อยกว่า 36 หน่วยกิต แผน ก แบบ ก (2) ทำวิทยานิพนธ์ซึ่งมีค่าเทียบได้ไม่น้อยกว่า 12 หน่วยกิตและศึกษารายวิชาอีกไม่น้อยกว่า 12 หน่วยกิต ส่วนแผน ข ทำการศึกษาคั่นกว่าอิสระซึ่งมีค่าเทียบได้ไม่น้อยกว่า 8 หน่วยกิต ระดับปริญญาเอก แบบ 1 (2) ทำวิทยานิพนธ์ไม่น้อยกว่า 48 หน่วยกิต

2. วิทยานิพนธ์เป็นเอกสารงานวิจัยของนิสิต นักศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา งานวิจัยเหล่านี้นับว่าเป็นจุดเริ่มต้นอันสำคัญในการสร้างนักวิจัยรุ่นใหม่ ขณะเดียวกันงานวิจัยที่ผลิตออกมาสามารถนำไปใช้เป็นเอกสารอ้างอิงอย่างกว้างขวางและเป็น การส่งเสริมสนับสนุนให้งานวิจัยที่ผลิต โดยนิสิต นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามีทิศทางที่

ตรงตามสถานการณ์และความต้องการปัจจุบัน มีคุณค่าและสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อวงการวิชาการอย่างแท้จริง

3. นิสิตนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่ให้ข้อมูลสะท้อนกลับว่า ความรู้ประสบการณ์ที่ได้รับจากการทำวิทยานิพนธ์ มีประโยชน์ต่อการนำไปปฏิบัติหน้าที่มากมาย เป็นประโยชน์ยิ่งกว่าที่ได้รับจากการเรียนรายวิชาต่าง ๆ ทั่วไป (ฉลาด จันทรสมบัติ และทองสง่า ผ่องแผ้ว, 2550, หน้า 3)

การทำวิทยานิพนธ์ให้สำเร็จสมบูรณ์นั้น นักศึกษาต้องศึกษาค้นคว้าเอกสารที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นแนวความคิดทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวกับเรื่องที่จะทำวิทยานิพนธ์ ทั้งในด้านเนื้อหาสาระและเทคนิควิธีการ ต้องมั่นใจว่าได้ศึกษาอย่างลึกซึ้งในงานวิจัยที่เกี่ยวข้องครบทุกเรื่อง หรือเกือบครบทุกเรื่องแล้ว โดยได้ค้นคว้าจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ โดยเฉพาะจากห้องสมุดเป็นส่วนใหญ่ ห้องสมุดจึงมีความสำคัญต่อการทำวิทยานิพนธ์เป็นอย่างมาก

สำนักหอสมุดแห่งชาติ คือ ห้องสมุดที่รัฐบาลจัดตั้งขึ้น โดยใช้งบประมาณของรัฐในการดำเนินงาน เพื่อรวบรวมวรรณกรรมที่สำคัญของชาติ และที่เกี่ยวข้องกับชาติของตน ทั้งที่ผลิตขึ้นในหรือนอกประเทศ ทั้งนี้ก็เพื่อเป็นมรดกทางศิลปะและวัฒนธรรมของชาติและเพื่อใช้เป็นหลักฐานสำหรับค้นคว้าอ้างอิงของคนในชาติและผู้สนใจทั่วไป และเนื่องจากพระราชบัญญัติจัดแจ้งการพิมพ์ พุทธศักราช 2550 นั้นได้ระบุไว้ในมาตรา 8 มาตรา 9 และมาตรา 19 กำหนดให้ผู้พิมพ์ส่งสิ่งพิมพ์ซึ่งเป็นหนังสือให้หอสมุดแห่งชาติจำนวน 2 ฉบับ (สำนักหอสมุดแห่งชาติ, 2551, หน้า 34) ทำให้สำนักหอสมุดแห่งชาตินั้นมีทรัพยากรสารสนเทศมากมาย หลากหลาย และทันสมัย จึงมีนิสิตนักศึกษาที่กำลังทำวิทยานิพนธ์เข้ามาใช้บริการเพื่อศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลนำไปใช้ประกอบการทำวิทยานิพนธ์ที่สำนักหอสมุดแห่งชาติจำนวนมาก

ในฐานะที่สำนักหอสมุดแห่งชาติเป็นแหล่งค้นคว้าที่สำคัญระดับชาติ เป็นศูนย์กลางของการศึกษา หาความรู้ และให้บริการความรู้แก่ประชาชนทั่วหน้าโดยไม่จำกัดเพศ วัย เชื้อชาติ ศาสนา และพื้นฐานความรู้ จึงควรมีความพร้อมในการให้บริการสารสนเทศเพื่อให้บริการนิสิตนักศึกษาที่ต้องการทำวิทยานิพนธ์

ผู้วิจัยในฐานะเป็นผู้ปฏิบัติงานที่สำนักหอสมุดแห่งชาติ จึงมีความสนใจที่จะศึกษาการใช้สำนักหอสมุดแห่งชาติเพื่อการทำวิทยานิพนธ์ เพื่อรู้ถึงสภาพการใช้ ปัญหาและอุปสรรคของกลุ่มผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดแห่งชาติเพื่อการทำวิทยานิพนธ์ และนำผลการวิจัยนำเสนอต่อผู้บริหาร และผู้ปฏิบัติงานของสำนักหอสมุดแห่งชาติได้นำมาปรับปรุงและพัฒนาการให้บริการแก่กลุ่มผู้ใช้สำนักหอสมุดแห่งชาติเพื่อนำไปทำวิทยานิพนธ์ให้มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการใช้บริการสำนักหอสมุดแห่งชาติของผู้ใช้บริการเพื่อการทำวิทยานิพนธ์
2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคการใช้บริการสำนักหอสมุดแห่งชาติของผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดแห่งชาติเพื่อการทำวิทยานิพนธ์
3. เพื่อเปรียบเทียบการใช้สำนักหอสมุดแห่งชาติเพื่อการทำวิทยานิพนธ์จำแนกตามข้อมูลทั่วไป

สมมติฐานของการวิจัย

1. ผู้ใช้บริการที่มีเพศต่างกัน มีสภาพการใช้บริการสำนักหอสมุดแห่งชาติแตกต่างกัน
2. ผู้ใช้บริการที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีสภาพการใช้บริการสำนักหอสมุดแห่งชาติแตกต่างกัน
3. ผู้ใช้บริการที่มีกลุ่มอายุต่างกัน มีสภาพสภาพการใช้บริการสำนักหอสมุดแห่งชาติแตกต่างกัน
4. ผู้ใช้บริการที่มีเพศต่างกัน มีสภาพปัญหาและอุปสรรคในการใช้บริการสำนักหอสมุดแห่งชาติแตกต่างกัน

5. ผู้ใช้บริการที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีสภาพปัญหาและอุปสรรคในการใช้บริการสำนักหอสมุดแห่งชาติแตกต่างกัน

6. ผู้ใช้บริการที่มีกลุ่มอายุต่างกัน มีสภาพปัญหาและอุปสรรคในการใช้บริการสำนักหอสมุดแห่งชาติแตกต่างกัน

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษา การใช้บริการสำนักหอสมุดแห่งชาติเพื่อการทำวิทยานิพนธ์ โดยมีขอบเขตการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย คือ กลุ่มผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดแห่งชาติเพื่อการทำวิทยานิพนธ์

2. ตัวแปรที่ศึกษาประกอบด้วย

2.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ ข้อมูลทั่วไป ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา คณะที่กำลังศึกษา และสถาบันที่กำลังศึกษา

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

2.2.1 การใช้บริการสำนักหอสมุดแห่งชาติของผู้ใช้บริการเพื่อการทำวิทยานิพนธ์

2.2.2 ปัญหาและอุปสรรคของผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดแห่งชาติเพื่อการทำวิทยานิพนธ์

นิยามศัพท์เฉพาะ

สำนักหอสมุดแห่งชาติ หมายถึง สำนักหอสมุดแห่งชาติ ถนนสามเสน แขวง วชิระ เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร

การให้บริการสำนักหอสมุดแห่งชาติ หมายถึง การใช้ทรัพยากรสารสนเทศทั้ง วัสดุตีพิมพ์ วัสดุไม่ตีพิมพ์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ และการให้บริการต่าง ๆ ที่มีให้บริการ

ภายในสำนักหอสมุดแห่งชาติ เพื่อให้ตรงกับความต้องการและสอดคล้องกับ
วัตถุประสงค์ของการทำวิทยานิพนธ์

การทำวิทยานิพนธ์ หมายถึง การแสวงหาความรู้ใหม่ หรือข้อเท็จจริงที่เป็น
คำตอบของปัญหา ซึ่งก่อให้เกิดความก้าวหน้าทางวิชาการหรือเป็นประโยชน์ใน
วิชาการของแต่ละสาขา โดยมีการวางแผนไว้ล่วงหน้าอย่างเป็นระบบระเบียบในทุก
ขั้นตอนของการดำเนินงาน เพื่อให้คำตอบที่ได้มีความถูกต้องและน่าเชื่อถือมากที่สุด

การใช้สารสนเทศ หมายถึง การนำสารสนเทศ ข้อมูล ข่าวสาร ที่ได้รับมา
หรือค้นหาจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ มาประกอบในการทำวิจัย

การเข้าถึงสารสนเทศ หมายถึง การกระทำใด ๆ เพื่อให้ได้สารสนเทศที่ต้องการ
เช่น การใช้เครื่องมือช่วยค้น การสอบถามบรรณารักษ์

ปัญหาและอุปสรรคในการทำวิทยานิพนธ์ หมายถึง ข้อขัดข้อง หรืออุปสรรคใน
การใช้บริการ การใช้สารสนเทศ การเข้าถึงสารสนเทศ ความพึงพอใจในการให้บริการ
และการให้บริการภายในสำนักหอสมุดแห่งชาติ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบสภาพการใช้บริการสำนักหอสมุดแห่งชาติของผู้ใช้บริการเพื่อ
การทำวิทยานิพนธ์
2. ทำให้ทราบปัญหาและอุปสรรคการใช้บริการสำนักหอสมุดแห่งชาติของ
ผู้ใช้บริการสำนักหอสมุดแห่งชาติเพื่อการทำวิทยานิพนธ์
3. ทำให้ทราบความแตกต่างการใช้บริการสำนักหอสมุดแห่งชาติของผู้ใช้บริการ
สำนักหอสมุดแห่งชาติเพื่อการทำวิทยานิพนธ์
4. เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนา และปรับปรุงการให้บริการกับผู้ใช้บริการ
สำนักหอสมุดแห่งชาติเพื่อการทำวิทยานิพนธ์ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น